

Лабораторна робота № 2 з дисципліни „Інформатика та комп'ютерна техніка” для студентів 1 курсу спеціальності „Туризм”

Тема:

Програма Norton Commander. Дії з файлами та каталогами.

Мета –

уміти копіювати, переміщувати, вилучати, шукати файли, читати інформаційну Панель, користуватися деревом каталогів; мати поняття про меню користувача й опрацювання розширень файлів.

План

1. Дії з файлами.
2. Ознайомлення зі складом файлів програми NC.
3. Ознайомлення з деревом каталогів.
4. Ознайомлення з інформаційною панеллю.
5. Ознайомлення з системою допомоги.

Теоретичні відомості

Над файлами і каталогами визначені такі основні дії: створення, перейменування, вилучення, копіювання, переміщення. Крім того, над файлами визначені дії перегляду змісту, редагування та інші.

Ви вже вмiєте створювати і перейменовувати файли та каталоги, переглядати та редагувати файли. Розглянемо інші дії.

Під об'єктом надалі будемо розуміти файл чи каталог (а також їхні групи). Для виконання дій над об'єктами їх спочатку виокремлюють або (якщо їх багато) формують у групи. Назва виокремленого об'єкта має інший колір, ще інший колір мають назви об'єктів, занесених у групу. Щоб долучити об'єкт у групу, слід вибрати його назву і натиснути на клавішу **Insert**. Повторним натисканням клавіші **Insert** об'єкт вилучають з групи.

Щоб об'єднати всі файли у групу, потрібно натиснути на крайню праву клавішу "+" і клавішу вводу. Зворотну дію — вилучення з групи — виконують, натискаючи на крайню праву клавішу "-" і клавішу вводу.

Копіювання — це процес створення дубліката об'єкта. *Переміщення* — це

процес зміни адреси об'єкта в межах диска або процес перенесення об'єкта на інший диск.

Об'єкт можна копіювати або переміщувати з даного каталогу такими двома способами: 1) у заздалегідь відкритий у другому вікні каталог; 2) задаючи нову адресу у діалоговому вікні.

Щоб скопіювати вибраний об'єкт у заздалегідь відкритий у сусідньому вікні каталог, достатньо натиснути на клавішу **F5** (команда **Copy**). Відкриється діалогове вікно. Текстовий рядок заповнювати не треба. Клавішею **Tab** потрібно вибрати режим **Copy** і натиснути на клавішу вводу. Другий спосіб полягає в тому, що у текстовому рядку діалогового вікна зазначають шлях призначення і нову назву файлу.

Щоб перемістити вибраний об'єкт, натискають на клавішу **F6**. Клавішу **F6** також використовують для перейменування об'єкта у заданому каталозі. Для цього у діалоговому вікні зазначають нову назву і натискають на клавішу вводу.

Щоб вилучити об'єкт, його треба виокремити і натиснути на клавішу **F8**. З'явиться діалогове вікно. Підтвердіть (виконайте) команду **Delete**, натиснувши на клавішу вводу. Є можливість відмовитися від цього наміру: треба натиснути на **Esc** або вибрати **Cancel** і натиснути на клавішу вводу.

Щоб відшукати файл за відомою назвою, треба' натиснути комбінацію клавіш **Alt+F7** і в діалоговому вікні ввести назву файлу. Натисніть на клавішу вводу, щоб почати пошук. Якщо файл буде знайдено, його назва з'явиться на екрані. Натисніть на клавішу вводу, щоб відкрити каталог з відшуканим файлом. Якщо файл не знайдено, виконайте пошук на іншому диску.

Досвідчені користувачі часто виводять на екран *інформаційну панель*. Її активізують і ліквідовують натисканням клавіш **Ctrl+L**. Панель несе інформацію про обсяг оперативної пам'яті (повний і вільної), обсяг активного диска, кількість файлів у поточному каталозі.

Меню користувача викликають клавішею **F2**. Воно призначене для

швидкого запуску програм натисканням на окремі клавіші. Відповідність між клавішами і програмами користувач задає у текстовому файлі з назвою `pc.mnu`.

У ще одному текстовому файлі, який називається `pc.ext`, користувач описує відповідність між типом розширення назви файлу і програмою, яка буде опрацьовувати цей файл після натискання на клавішу вводу (перед цим файл був виокремлений).

Ознайомтеся з можливими способами закриття DOS-програм:

- якщо можна активізувати меню програми клавішами **Alt** або **F10** чи інакше, то виконайте команду Вийти (Exit, Quit);
- щоб закрити програму без меню, натискайте на клавіші **Esc**, **Q**, **Ctrl+Q**, **Ctrl+C**, **Ctrl+Break**, **Alt+X**;
- якщо це не допомагає (що часто трапляється з іграми), перезавантажте систему, натиснувши комбінацію **Ctrl+Alt+Del**.

Стартова ситуація:

- на диску C: є файли `autoexec`, `bak`, `config.sys`;
- на дисках C: чи D: є каталог NC з файлами `pc.mnu`, `pc.ext`;
- на одному з дисків є файл з цікавою грою `game1.exe`;
- робочим диском є диск ___.

Хід роботи

1. Забезпечте наявність на робочому диску каталоги з назвою групи чи класу, що містить ваш особистий підкаталог.
  2. Перейдіть на робочий диск у правому вікні.
  3. Увійдіть в особистий каталог і створіть у ньому підкаталог з назвою MYLAB.
  4. Увійдіть у підкаталог MYLAB.
  5. Перейдіть у ліве вікно і відкрийте кореневий катала диска C:.
  6. Скопіюйте файл `autoexec.bak` у каталог MYLAB.
- Виберіть файл `autoexec`, `bak` '=> **F5** '=> **Enter**.
7. Скопіюйте файл `config.sys` у каталог MYLAB.

8. Виконайте пошук файлу `nc.mnu` на диску C: чи D:.

У якому каталозі є шуканий файл?

9. Перепишіть список назв файлів та їхні властивості д каталогу у звіт.

10. Об'єднайте файли `nc.mnu` та `nc.ext` у групу і скопіюйте групу у каталог MYLAB.

11. Перейдіть у каталог MYLAB. Перегляньте вміст усіх: чотирьох файлів (F3). *Перепишіть чотири рядки з кожного файлу у звіт. Коротко опишіть призначення самих файлів і команд, які знаєте.*

12. Зробіть у MYLAB копію файлу `nc.mnu` і дайте їй назву, *nci .mnu*.

13. Вилучіть файл `nc.mnu` з каталогу MYLAB.

14. Перемістіть усі файли з каталогу MYLAB в особистий каталог.

Спочатку у лівому вікні перейдіть на робочий диск, відкрийте особистий каталог. Поверніться у праве вікно. Щоб перемістити файли, об'єднайте їх у групу правою клавішею "+" і затисніть на клавіші **F6** та вводу.

15. Перегляньте дерево каталогів і перерисуйте його у звіт починаючи з назви групи.

Для перегляду дерева треба натиснути на комбінацію клавіш **Alt+F10**. Закрийте вікно клавішею **Esc**.

16. Вилучіть каталог MYLAB.

Щоб вилучити порожній каталог, спочатку потрібно з нього вийти.

17. Активізуйте меню користувача.

Щоб активізувати меню користувача, треба натиснути на клавішу **F2**. *Перерисуйте декілька рядків у звіт.*

18. Активізуйте інформаційну панель і перерисуйте її у звіт.

Інформаційну панель активізують та ліквідують клавішами **Ctrl+L**. *Який обсяг оперативної пам'яті вашого комп'ютера? Скільки є вільного місця на диску?*

19. Ознайомтеся з системою допомоги.

Для отримання довідки про програму **NC** та призначення клавіш натисніть на клавішу **F1** і перегляньте текст на екрані, користуючись

клавішами гортання сторінок: **Page Down** (уперед) чи **Page Up** (назад).

Знайдіть і занотуйте у звіт пояснення про дію клавіш Ctrl+L.

20. Закінчіть роботу. Здайте звіти.

Висновок

Після виконання лабораторної роботи в особистому каталозі є шість файлів.. Ви вмієте копіювати, переміщувати, вилучати та шукати об'єкти і знаєте призначення таких функціональних клавіш програми NC:

F1-Help — отримати довідку (допомогу);

F2-Menu — викликати меню користувача;

F5-Copy — копіювати об'єкти;

F6-RenMove — перемістити або перейменувати об'єкти;

F8-Del — вилучити об'єкти.

Контрольні запитання

1. Як активізувати потрібний диск?
2. Як відкрити заданий каталог?
3. Як скопіювати файл, знаючи адресу (шлях) призначення?
4. Як скопіювати файл у сусіднє вікно?
5. Як перемістити файл, знаючи адресу (шлях) призначення?
6. Як перемістити каталог у сусіднє вікно?
7. Як відшукати файл за відомою назвою?
8. Як отримати інформацію про властивості файлу?
9. Як долучити файл у групу?
10. Як переглянути вміст текстового файлу?
11. Як скопіювати файл на дискету?
12. Як вилучити каталог?
13. Як вилучити файл?
14. Чому треба підтверджувати намір вилучити файл?
15. Яке призначення дерева каталогів?
16. Як отримати на екрані дерево каталогів?
17. Для чого призначена інформаційна панель?

18. Як вивести інформаційну панель на екран а потім забрати її?
19. Як дізнатися про обсяг вільного місця на диску?
20. Як активізувати систему допомоги?
21. Як закрити DOS-програму?
22. Що означають слова Exit та Quit?
23. Як перейменувати файл чи каталог?
24. Як дізнатися про обсяг робочого диска?
25. Яке призначення файлу `nc.mnu`?
26. Яке призначення файлу `nc.ext`?
27. Яке призначення клавіші F1?
28. Яке призначення клавіші F2?
29. Яке призначення клавіші F5?
30. Яке подвійне призначення клавіші F6?
31. Яке призначення клавіші F8?
32. Що таке процес копіювання файлів?
33. Як увійти в підкаталог?
34. Як скопіювати каталог на дискету?
35. Як відбувається переміщення файлів?